

Aan het college van Burgemeester en Wethouders van Haarlem

Datum 29-05-2020
Ons kenmerk 2020/06
Contactpersoon Baukje Hegeman
Doorkiesnummer 023-511 4089
E-mail bhegeman@haarlem.nl
Kopie aan Lida Hoek
Onderwerp Advies op Regiovisie 'Aanpak Huiselijk Geweld'

Geacht college,

De Participatieraad Haarlem is gevraagd mee te denken over de op te stellen Regiovisie 'Aanpak Huiselijk Geweld' voor Kennemerland. De Participatieraad is tijdens het proces aangehaakt geweest als gesprekspartner en biedt hierbij het advies op de Regiovisie aan. Allereerst wil de Participatieraad een compliment geven voor de opzet en het verloop van het proces tot nu toe. Er is veel tijd en energie gestoken in het betrekken en spreken van verschillende organisaties om zo de landelijke opdracht te vertalen en te vormen naar de knelpunten, wensen en behoeften van de regio.

Huiselijk geweld en kindermishandeling is een ongrijpbaar en hardnekkig probleem binnen de samenleving. Het wordt vaak van generatie op generatie overgegeven en het vraagt hierom om een duurzame aanpak op de zeer lange termijn. Om het écht te stoppen moet ingezet worden op een grote normverandering.

De Participatieraad bekijkt dit probleem vanuit het inwonersperspectief; wat heeft de (kwetsbare) burger nodig om dit geweld te kunnen stoppen. De Participatieraad onderschrijft het belang van een duidelijke visie, waarbij de lijnen (voor burger en melder) richting hulpverlening kort zijn en waarbij de betrokken partijen elkaar gemakkelijk kunnen vinden. Met de Regiovisie als basis, ligt de grootste taak er nu voor de betrokken organisaties om, middels het op te stellen actieprogramma, vorm te geven aan hoe zij kunnen verbinden en versterken en hoe zij deze samenwerking op een duurzame manier kunnen vasthouden en door ontwikkelen.

Dit advies valt in drie delen uiteen:

- Het eerste advies (A) bevat de aanbevelingen die de Participatieraad heeft gedaan tijdens de voorbereidingen en de totstandkoming van de Regiovisie. Hierbij wordt tevens aangegeven welke van de aanbevelingen al dan niet zijn overgenomen in het concept Regiovisie.
- Het tweede advies (B) bevat de aanbevelingen van de Participatieraad over de inhoud van het concept Regiovisie.
- Het derde advies (C) bevat de aanbevelingen van de Participatieraad voor het nog op te stellen actieplan.

ADVIES A: Aanbevelingen die gedaan zijn tijdens het proces van totstandkoming:

Scholen werden in de eerdere conceptversie enkel genoemd als partij die eerder geïnformeerd diende te worden na signaleren van huiselijk geweld bij kinderen (middels de ‘Handle With Care’ methode, blz. 12). De Participatieraad miste hierin de wederkerigheid van de scholen gezien de belangrijke signalerende functie die zij hebben.

Aanbeveling overgenomen: Scholen zijn nu ook specifiek genoemd bij de ambitie ‘Eerder en beter in beeld’ in de doelstelling ‘Huiselijk geweld en kindermishandeling bespreekbaar maken’ en ‘Veilig Thuis versterken’ (blz. 10 en 11).

De Participatieraad heeft wat moeite met verscheidenheid aan begrippen die worden gebruikt in de Regiovisie. Er wordt gesproken over focuspunten, uitgangspunten, ambities, doelstellingen en beginselpunten. Met een meer eenduidige begripskeuze is gemakkelijker te begrijpen welke waarde elk begrip heeft en zal de Regiovisie beter voldoen aan de eigen opgestelde randvoorwaarde: ‘De professionals begrijpen elkaar en spreken dezelfde taal’ (blz. 9). Aanbeveling (nog) niet overgenomen.

De Participatieraad is van mening dat met de tot nu toe geraadpleegde en betrokken organisaties de diversiteit van de samenleving in de regio onvoldoende gedekt is. Een aantal (kwetsbare) doelgroepen zijn hierin niet meegenomen. De Participatieraad heeft aanbevolen om contact te leggen met een organisatie die specifiek begeleiding biedt aan mensen met een beperking (zoals bijvoorbeeld de SIG) en een organisatie die specifiek begeleiding biedt aan burgers met een andere culturele achtergrond (zoals bijvoorbeeld Sensa Zorg of Vluchtelingenwerk).

Aanbeveling nog niet opgevolgd: Deze organisaties zijn helaas (nog) niet in het proces betrokken.

De Participatieraad heeft meegegeven dat er sprake zal zijn van onderrapportage in de cijfers van huiselijk geweld en kindermishandeling binnen de specifieke doelgroepen (met name met betrekking tot de allochtone groepen). Hoewel cijfers misschien ook niet voorhanden zijn, wordt dit in de Regiovisie niet aangestipt en blijft dit punt onderbelicht.

De Participatieraad heeft geadviseerd om van tevoren indicatoren op te stellen om de impact van dit programma binnen de regio te meten. De optie is besproken om deze indicatoren op te stellen in de werkgroepen waarin het actieprogramma wordt opgesteld. De stuurgroep zou dan op deze indicatoren kunnen monitoren. Er is nu voor gekozen om aan te sluiten bij het landelijk ontwikkelde monitoringssysteem.

Gezien de twee hierboven genoemde punten is het de Participatieraad nu onduidelijk of er voldoende gemonitord kan worden op de situatie van de burgers in Kennemerland, met name de specifieke doelgroepen.

Wanneer enkel het landelijk monitoringssysteem gebruikt gaat worden, kan aan de twee hierboven genoemde aanbevelingen niet voldaan worden.

Tot slot heeft de Participatieraad geadviseerd de Regiovisie te schrijven vanuit het inwonersperspectief. Dit maakt het makkelijker om samenwerking op te zetten vanuit het oogpunt en behoeften van de (kwetsbare) burger.

ADVIES B: Aanbevelingen met betrekking tot de inhoud van het concept Regiovisie:

Preventie was een doel in de Regiovisie 2014-2019. In de Regiovisie van 2020-2024 wordt de focus meer gelegd op situaties waarin huiselijk geweld al heeft plaatsgevonden (blz. 3 en 4). Hoewel de Regiovisie gericht is op het verbinden en versterken van de samenwerking binnen de keten waarbij wordt gewerkt met bestaande programma's, vindt de Participatieraad dit punt in de huidige visie zeer onderbelicht. In de oplegger wordt wel gesteld dat de Regiovisie 2020-2024 zich zal richten op preventie, maar dit is in de Regiovisie verder niet uitgewerkt. Er wordt enkel genoemd dat de gemeente vanuit de Jeugdwet verantwoordelijk is voor de (preventieve) aanpak, maar naar hoe dit gebeurt wordt niet verwezen. De samenwerking tussen scholen en het lokale veld met betrekking tot het leren aan kinderen wat wel en niet normaal is (blz. 12), is een mooie nieuwe toevoeging in de Regiovisie.

Ook mist de Participatieraad de koppeling met andere relevante (jeugd)programma's van o.a. de gemeente, zoals *Samen voor Jeugd* en het *Onderwijskansenbeleid*.

Er wordt beschreven dat de actiepunten uit de Regiovisie 2014-2019 grotendeels zijn uitgevoerd (blz. 3). De Participatieraad krijgt graag inzage in de resultaten die hierbinnen geboekt zijn.

Binnen de specifieke doelgroepen worden de slachtoffers in de vrouwenopvang aangestipt. De Participatieraad maakt zich daarnaast echter ook zorgen om de vrouwen die door bepaalde machtsverhoudingen in een afhankelijkheidsrelatie onderdrukt worden en zich achter gesloten deuren moeten begeven. Het is voor hen moeilijk kenbaar te maken dat zij hulp behoeven. De Participatieraad verzoekt deze doelgroep mee te nemen in de Regiovisie en het actieprogramma.

Binnen de specifieke doelgroepen wordt in de Regiovisie voornamelijk de focus gelegd op de slachtoffers. De Participatieraad is van mening dat het binnen deze kwetsbare doelgroepen belangrijk is om juist extra intensief in te zetten op de dader (die mogelijk ook slachtoffer is geweest). Binnen deze doelgroepen, waarbij meer complexe problematiek kan spelen, kan het duurzaam stoppen van huiselijk geweld lastig en intensief zijn. Bijvoorbeeld door een beperkt leer- of aanpassingsvermogen of afwijkende normen door een bepaalde geloofsovertuiging. Huiselijk geweld en kindermishandeling blijven binnen deze doelgroepen gemakkelijker een blinde

vlak. De Participatieraad onderschrijft daarom het belang van extra inzet op de plegers binnen deze doelgroep. Bijvoorbeeld door gedragstherapie/begeleiding en/of opvoedingsondersteuning die goed aansluit op de belevingswereld van de mensen binnen deze specifieke doelgroepen.

De cijfers over de omvang van huiselijk geweld in Kennemerland geven onvoldoende verduidelijking. Er worden voornamelijk cijfers weergegeven uit 2019 en deze zijn niet te vergelijken met de cijfers die worden genoemd uit 2018. Ook wordt gemeld dat er overlap tussen de verschillende cijfers is. Wanneer deze uitgesplitst zouden worden geeft dit een beter beeld.

ADVIES C: Aanbevelingen voor het op te stellen actieplan.

Met deze Regiovisie wordt de basis gelegd voor het op te stellen actieplan waarin afspraken worden gemaakt om te verbinden en te versterken. De Participatieraad kan op dit moment nog niet beoordelen of de Regiovisie en het actieprogramma voldoende handvatten bieden om straks daadwerkelijk te verbinden en te versterken. De uitwerking en de slagingskansen van het programma hangt nauw samen met de betrokkenheid van de ketenpartners. De Participatieraad hoopt dat er goed ingezet wordt op het verkrijgen (en behouden) van de commitment van de ketenpartners die het programma zullen dragen. Hierbij dient ervoor gewaakt te worden dat het actieprogramma een papieren tijger gaat worden.

Aanbevelingen gericht op de betrokken organisaties:

De Participatieraad vindt het belangrijk dat het voor alle betrokken organisaties (wel of niet gespecialiseerd in huiselijk geweld) duidelijk is hoe de routes lopen en wie de regie heeft. De Participatieraad adviseert dat alle organisaties elkaar goed leren kennen, zodat duidelijk is waar ieders (on)mogelijkheden liggen en de organisaties korte lijnen kunnen houden in huiselijk geweldsituaties. De krachtige lokale infrastructuur dient helder en toegankelijk te zijn voor alle ketenpartners. De Participatieraad adviseert om alle preventieve programma's op een rijtje te zetten en hier aandacht aan te geven in het actieprogramma. Zodat alle betrokken organisaties goed op de hoogte zijn welke programma's al draaien.

Aanbevelingen gericht op de (kwetsbare) burger:

De Participatieraad wenst voor de burger vooral duidelijke, laagdrempelige en toegankelijke routes naar organisaties waar zij kunnen aankloppen met zorgen, signalen of hulpvragen. Er zijn veel (gespecialiseerde) organisaties werkzaam in de regio. Naast Veilig Thuis zijn worden ook het MDCK en het Centrum Seksueel Geweld genoemd in de Regiovisie. Het kan onduidelijk zijn voor de burger bij welke organisatie zij kunnen aankloppen met bepaalde zorgen of signalen. Er moet gewaakt worden voor de paarse krokodil en situaties waarbij de burger meerdere malen hetzelfde (pijnlijke) verhaal dient te vertellen moeten vermeden worden. Het lokale veld en de gespecialiseerde organisaties dienen zeer korte lijnen te hebben.

Aanbevelingen gericht op het monitoring-evaluatieproces:

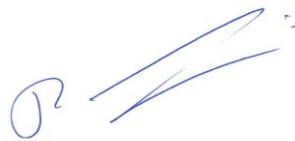
Zoals eerder aangegeven is de Participatieraad van mening dat de beschreven bronnen te weinig zicht bieden op de gehele samenstelling van de burgers in de regio. De bronnen zijn niet of nauwelijks toegespitst op de specifieke doelgroepen. Mogelijk zijn deze cijfers niet voorhanden. De Participatieraad is van mening dat als in de Regiovisie zo wordt toegespitst op specifieke doelgroepen, er in het actieprogramma opgenomen dient te worden hoe er (meer) zicht op deze doelgroepen kan worden verkregen.

De projectleider heeft geen gemakkelijke taak om vanuit een tijdelijke positie samen met de betrokken organisaties het actieprogramma op te stellen en in te bedden. Dit vergt zeer veel inzet van de betrokken partijen. De Participatieraad is van mening dat, om duurzaam te verbinden en te versterken en normverandering te bewerkstelligen op de lange termijn, **langdurige financiering** nodig is. Zodat de inzet van betrokken partners niet verloren gaat. Het duurzaam (proberen) te stoppen van huiselijk geweld en kindermishandeling middels deze Regiovisie en actieprogramma vraagt om een langdurige aanpak. Haarlem kan als centrumgemeente hier een trekkende rol in nemen.

Hiernaast leest de Participatieraad graag in de Regiovisie terug hoe precies toezicht gehouden (en bijgestuurd) zal worden op de afgestemde lijn in het actieprogramma. Het is nu niet duidelijk hoe gewaarborgd wordt dat afspraken binnen de verbeterde samenwerking gedragen blijven worden. Het is nu onduidelijk of (en welke) rol de stuurgroep hierin heeft en wie de regie heeft.

Met vriendelijke groet,

Namens de Participatieraad Haarlem,

Ruth Nelemaat
Voorzitter Participatieraad Haarlem